

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 251. An Judex possit procedere ad torturam ex sola fama publica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

ullibi promittit Deus se non permiffurum, ut affumeret formam innocentis.

Obji. 1. Id videri esse contra bonitatem Dei, ut permittat amicos suos sic affligi. *R.* 1. Deus permittit à dæmone affligi *Iobum* aliosque viros SS. Item alios maleficiis incantari, quandoque etiam possideri à dæmone: Item Martyres eo instigante morti tradi, sicque opprimi innocentiam in hac vita, ad majus meritum hominis aut ad alios fines Deo notos. *R.* 2. Saltem poterit Deus permittere, ut homo innocens circa magiam, sed aliorum peccatorum reus ita repræsentetur, sicuti permittit furem à magis repræsentari in speculo vel pelvi aquæ.

Obji. 2. Si hoc posset dæmon, faceret sæpius. *R.* N. seq., causa potest esse, 1. quia aliàs facilè patefiet innocentia, nec ampliùs credetur fraudibus. 2. Parum commodi inde habet dæmon, cum ejusmodi innocentes bene parati, cum ingenti merito excipiant mortem.

Obji. 3. Ergo quivis poterit dicere se, v. g. non occidisse alterum, sed speciem suà repræsentatam esse à dæmone, qui alterum occiderit. *R.* N. seq., disparitas est, quòd omnes fateantur in conventionibus sagarum contingere plurimas illusiones & transformationes, hinc meritò dubitant viri prudentes de veritate ejusmodi repræsentationum, nihil simile est circa alia crimina.

Q. 251. *An possit Iudex procedere ad torturam ex sola fama publica.* *R.* Quid sit fama & infamia, diximus l. 3. p. 2. n. 1191. Præterea hìc n. 786. diximus, quid sit fama de homine & inter homines: Item quid sit infamia juris aut facti, & quandomam fama aut infamia dicatur publica, quibus suppositis, fit

§. I. Fama seu infamia habens ortum à sola parte adver-

adversaria, non habet ullum robur, sed debet habere ortum ab aliis fide dignis, uti habet communis cum *Gob.* in Exp. T. 10. n. 548. Deinde ut Judex possit procedere ex fama, debet hæc judicialiter probata esse saltem per duos testes legitimos, qui saltem ruditer sciant, quid sit fama, & jurati deponant se ita audivisse à majore parte hominum istius loci, & quòd orta sit ex bono fundamento & causa tali ac tali, & à bonis viris, aut saltem sic, ut constet non manasse ex rixis, contumeliis, detractionibus, odiis, temerariis judiciis, responsis magorum, &c. *Clarus, Farinac. Delrio, Spe d. 34.*, dicens se pro eadem sententia citare posse alios plures quàm 50. Ratio est, quia quando probata non est, non scitur, an verè sit vel non sit fama, & quamvis fortè sit, tamen communiter est planè temeraria, sed non est licitum procedere ex judicio, de quo nescitur, an detur vel non detur, & an non sit, quale esse solet, planè temerarium, ergo. *Nec juvat*, quòd fortè adsint alia indicia, *nam* fama non probata nihil prodest, ergo non addit istis indiciis ullum pondus, ergo si ista indicia de se non erant sufficientia, etiam ut conjuncta tali famæ non sufficient.

§. II. Sola fama etiam probata, si non sit suffultra aliis indiciis, non est, saltem ordinariè, sufficiens ad torturam, ita cum aliis multis *Clarus, Less. Delrio, Spe* suprà, Ratio est 1., quia fama secundùm Juristas & Theologos non probat in criminalibus, sed tantùm habet se instar accusatoris, nemo autem torqueri potest, nisi accusator aliquam adferat probationem: Hinc ex sola accusatione aut fama habebit Judex tantùm causam inquisitionis, ergo. 2. Fama etiam probata est indicium valde remotum à delicto & valde fallax, uti omnes fatentur, probatque experientia, nec potest apud Judicem causare fir-

re firmum iudicium, sed tantum veluti suspicionem, ergo est contra charitatem & iustitiam & rectam rationem ex illa sola procedere ad gravissimum incommodum torturæ proximo inferendum. Ex his,

Sequitur, non esse audiendum *Sperellum* fori Eccl. decis. 136. n. 32., ubi dicit famam publicam facere, ac si crimen esset plenissime probatum: item *Mascardum* de probat. vol. 2. concl. 810. n. 20., ubi idem asserit de fama solius vicinæ, si sit adjuncta conjecturis aut conjuncta cum uno teste, oppositum enim constat ex dictis, cum fama sit indicium adeo debile.

Q. 252. *An sola fama, vel sola indicia levia nunquam sufficiant ad torturam.* R. In atrocissimis criminibus occultis & difficilis probationis sufficere solam famam, docent *Clarus*, *Farinac.* *Menoch. Binsf.*; Similiter sufficere leviora indicia dixerunt *Marsil.* *Menoch* *Monticel.* *Mascard.*, sed *Delrio* l. 5. f. 3. *Spe* q. 36. aliique dicunt, quantumcunque crimina sint atrocia, excepta, occulta ac difficilis probationis, nunquam sufficere vel solam famam vel alia quævis indicia non facientia probationem quasi plenam: Rationem dant, 1. Quia lex n. 1443. re-
lata tunc tantum permittit torturam, quando est talis probatio, ut sola confessio deesse videatur; Et cum non distinguat inter crimina, nec nos distinguere debemus, sed accusatis relinquere hujus legis beneficium ac favorem. 2. Quia tortura est res damnosissima & periculosissima, ergo ad eam non licet procedere, nisi ex urgentissimis indiciis, fama autem aut indicium levius est aliquid valde fallax, quod non probat, sed tantum habet se instar accusatoris vel suspicionis apud Judicem, uti n. 1453. dictum est, ergo. *Nec obstat*, quod crimen sit atrox vel exceptum, nam tanto erit damnosius & periculosius accusato, si per torturam cogatur fateri; &
C 55 quò